

F O A I E

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 23.

Luni 8. Junie,

1912.

ДЕСПРЕ БЕКИМЕА РОМЪНИЛОР ДН
ARDEAL ШИ ДЕОСЕБИТ ДН ПЪМЪН-
ТЪЛ ЧЕ СЕ ЗИЧЕ „FUNDUS RE-
GIUS,“ АДЕКЪ „ПЪМЪНТЪЛ СЪ-
СЕСКЪ.“

(Ърмаре.)

Мълці хронисті веки ши аншит ши чеї ромънешті дін Принчипате, прекъм ши исто- ричіи чеї маї ної (днпре каре пзмим пзмаї пе Eichhorn) тьртърисескъ, къ пе ла ка- петъла веакълѣ 11 ши дн веакъ ал 12 аъ грекът пепзмърате колоніи дін Ардеал дн Цара ромънеаскъ. Ної, каріи ам авът при- лециѣ де а кьпоаште ши диалектеле дін Ардеал ши челе дін Цара ромънеаскъ але лимбеї ромънешті, ам пѣтеа аръта ачеаста ши дъпъ зрмеле лимбеї; прекъм тот дъпъ зрмеле ачесте сѣитет дн старе де а аръ- та, ка че фел де Ромъни аъ пѣтът съ вие днпре чеї дін Дачія лѣ Аврелиан дн Ар- деал чева маї тѣрзиѣ. Неам пѣтеа ажѣта ши къ традициле попорълѣ ромънеаскъ дін маї тълте жьдеде мзнтене але Църеї ро- мънешті динколо ши динкоаче де олѣ. Колонизареа ачеаста а зрмат дн тьсъра, дн каре скъдеа пзмержл Къманілор парте прин ресвоаеле къ Константінополитаніи, парте къ Ріциї Ыгаріеї, парте къ стрекъ-

рареа лор дн Ыгаріа ши дн врео кѣтева локърї але Ардеалълѣ деспре мѣазълї. Дакъ колоніиле ачесте аъ грекът къ оаре каре регълъ ши сѣпт кьпетенї, пѣ штим; аткъ штим, къ Домнїи Фьгърашълѣ ши аї Омлашълѣ Ромъни дін фамиліа де „Не- гръ,“ днкъ ла сѣдршїтъл веакълѣ ал 12 ши днчепът де 15 днш днтисесеръ пѣте- реа лор пе сѣпт поалеле Карпаділор дн Цара ромънеаскъ, прекъм се доведеште ачеаста дін пиатра де пе вїсерїка дела Къпъ пъл лънгѣ, знде се зиче къ ачеа вїсерїкъ есте зидїтъ де Радъ Негрѣ Воївод днтѣлѣ Домнѣ ал Църеї ромънешті, ла анъла де- ла фачереа лъмеї 6623 (стїлъл вїсерїчеї гречешті) каре фаче анї дела Хс. 1215*).

*) Днскрїсъл де пе пиатра ачеаста л-ам четїт днсѣм, дъпъ че къ тълт маї днаїнте четї- сьм Хронїка „Непъмїтълѣлѣ“ ромънеаскъ, песте каре а дат ши пьрїнтеле Клаїн ши дін каре днтпъртъменште лѣ Engel о възкѣтъ традъсъ дн лътїнеште, де аколо де знде се днчепе шїръл принцілор дн ачел Непъмїтѣ (vezї „Engel's Geschichte der Walachei-Ein- leitung“ S. 95) кьчї ексемпларъла песте каре а дат Клаїн пѣ ера днтрегѣ. Кїпъла, къ каре ачест хронїкъ воряеште деспре грешеала де 75 анї (дела 1215—1290) ши сїлїнда лѣї де а дндрепта хронїчеле ромънешті, днпдї-

ни с'аь президит апої дїн ачелешї піетре шї пе ачешаш темеліе де Матеїѣ Басарав шчл.; — шї фїндкѣ ачестї Воївозі Ромѣні ка Domnї аї пѣтѣнтѣлї де Фьгьраш шї де Омлаш ера сѣпѣшї Рїцілор Ъгарїей, де аїчі віне претїндереа зпора кѣ шї Цара ромѣнеаскѣ с'ар фї цїнѣт де Ъгарїа. *) Domnїа ачешта а Negrїлор

пїнд шїрѣл Domnїлор дѣпѣ хрїсоаве шї дѣпѣ алїї скрїїторї, пѣ ласѣ пічі о лїдоїалѣ, кѣ ачешт скрїїторѣ а лѣкрат кѣ тоатѣ серїосїтатеа шї а скрїсѣ дѣпѣ депїна са лїкредїндаре. Де шї прїнциї, пе карїї лї вѣрѣ кѣнд дїн хрїсоаве, кѣнд дїн алїї скрїїторї, пѣ се нотѣ прїїтї тоцї — авшїт Стефан Маїлатѣ, дар лїскрїсѣл дела Кѣмпїлїангѣ есте зп докѣмент вїѣ; шї дѣпѣ контрзїчерїле че ам афлат лїтре хрїсоавеле Цьреї ромѣнештї, шї де тѣлте орї кїар лїтре хрїсоавеле ачелїанш Domnїѣ, — сѣ такѣ алте кѣвїнте фїрештї, — фьрѣ пічі о лїдоїалѣ пе цїїѣ де лїскрїсѣл ачешта. Піатра пе каре а вѣзѣт'о пеншїтѣл, есте токмаї ачеша де пе времеа лї Матеїѣ Басаравѣ, кѣнд с'а ре'їноїт вїсерїка; пе ачешта с'а лїтемеїат шї лїскрїсѣл чел дїн зрѣтѣ, де пе времеа рѣпосатѣлї Грїгорїе Гїка Воївод. Де знде шї зремеа з, кѣ шї дакѣ с'ар гѣсї вреа хрїсовѣ дела Матеїѣ Басаравѣ кѣ алт анѣ, ачела е смїнгїтѣ шї тревешенте лїдрештат дѣпѣ лїскрїсѣл дела Кѣмпїлїангѣ. Комїсіа алкѣтѣїт пентрѣ черчетареа актелор тѣлѣстїрештї лї Цара ромѣнеаскѣ. поате сѣ пе адѣкѣ врео лѣтїнїѣ; дар шї се наре, кѣ тѣлте хрїсоаве сѣнт рѣпѣсе де кѣтрѣ алїї маї дїн време, — шї тѣлте — дѣпѣ кѣш сїзїнѣ чеї че шїтїѣ — кѣрате афарѣ дїн Царѣ лї деосевїге времї.

*) Адевѣрата прїчїпѣ есте ачешта; кѣчї пе а лїанцелешї алте релациї лїкѣїате лїтре Рїції Ъгарїей орї Прїнциї Ардеалѣлї шї лїтре Domnїї Цьреї ромѣнештї, пентрѣ кѣте о вѣкатѣ де време — дѣпѣ кѣш ера лїтпре-

пѣлѣ ла венїреа Татарїлор пегрешїт кѣ пѣ с'а лїтїнсѣ дела поалеле тѣнцїлор лїколо; їар дѣпѣ лїтоарчереа Татарїлор шї десѣвѣршїта кѣдере а пѣтереї Кѣманїлор, с'а лѣцїт кѣ лїчетѣл domnїа ачешта, пѣпѣ че зп алт „Негрѣ“ а адѣс тот прїпчїпатѣл сѣнт аса пѣтере, кѣтрѣ капетѣл веакѣлї 13. — Кѣ тречереа Ромѣнїлор дїн Ардеал лї Цара ромѣнеаскѣ с'а лїтѣмплат фїреште, кѣ партеа Ардеалѣлї деспре мїазѣлї с'а дешертат де о таре парте дїн локѣїторїї сѣї, афарѣ поате пѣтаї де Хаѣег шї де пѣтѣнтѣл Фьгьрашѣлї шї ал Омлашѣлї; тѣкаркѣ шї дїн ачеште аѣ трекѣт десѣлї. Лїсѣ а зїче кѣ локѣрїле ачеште аѣ ретасѣ пѣстїї, есте лїпѣтаї фьрѣ темеїѣ, чї кїар лїтпротїва хрїсоавелор.

Маї лїтѣїѣ, хрїсоаве де пе времеа венїреї Сасїлор аїчі пѣ сѣнт, ка сѣ пѣтемшїтї, кѣт а фост Цара дешартѣ де локѣїторї; кѣчї хрїсоавеле челе маї векї каре сѣнт, се цїпѣ де Цара Бѣрсеї шї прївїледїзїрїле че се даѣ прїн ачеште, пѣ се даѣ попорѣлї сѣсескѣ, чї кавалерїлор сѣ рїтерїлор Тезтонї, прекѣт се поате лїкредїнда орї чїне, каре ва четї ачеште хрїсоаве; прїн зрѣтаре ачеште прївїледїзїрї кѣ дѣчереа кавалерїлор Тезтонї дїн Ардеал, аѣ шї лїчетат, шї челе де астѣлї прївїледїзїрї але нацїей сѣсештї дїн Бѣрса тревѣе сѣ лїттемеїезе пе алте хрїсоаве. Апої кїар дїн хрїсоавеле ачеште, лї каре Цара

лїзѣрїрїле, — маї кѣ сештѣ кѣ тоате релациїлор ачеште ера лїттемеїате де невоїе — де фїка де Тѣрчї — де амїдоаѣ пѣрїїле, — пѣ се поате пѣне пічі зп темеїѣ; дар шї челалалт а лїчетат де тѣлт.

Бърсеї се пѣмеште „deserta et inhabitata“ (дешертъ шї пѣдлокѣтъ) b) се доведеште преа вїне, къ кѣвїтеле ачесте нѣ се потѣ дѣделеце ка кѣнд п'ар маї фї фостѣ локѣиторї дѣ локѣрїле ачесте: кѣчї кїар Андреїѣ, каре дѣ декретѣ (чїтат свѣт в) дїн анѣл 1211 пѣмеште Цара Бърсеї пѣдлокѣтъ, дѣ алт декретѣ дїн анѣл зрѣтор 1212 зїче „шї попорѣ аколо локѣитор съ нѣ се дѣгревезе де кѣтрѣ еї кѣ нїмїкѣ“ (Et ne populus ibi habitans ab eis (monetariis) in aliquo gravetur c); мїїарѣш дѣтрѣн хрїсовѣ ал Епїскопѣлї Ардеалѣлї дїн анѣл 1213 „дела тодї локѣиторїї ачелѣ пѣтѣнт (Бърса). чеї де акѣт шї чеї вїторї съ поатѣ лѣа дїжѣтѣ“ (ab universis eiusdem terrae (Borza) incolis praesentibus et futuris liberam percipiendi decimas-concessimus facultatem) — d). Прїн зрѣаре нѣ се поате зїче, къ п'аѣ фостѣ локѣиторї дѣ пѣтѣнтѣл ачеста. Кредет дѣсѣ къ вор фї фостѣ пѣдїнї шї къ кѣтѣ време с'аѣ афлат кавалерїї аїчї, адекѣ пѣнѣ ла анѣл 1225 се вор фї дѣмѣлїт, шї есте апроапе де крезѣт, къ кавалерїї вор фї дѣдѣмпнат маї кѣ сеатѣ Тѣтлонї, ка съ вїнѣ дѣ пѣтѣнтѣл ачеста.

Каре есте дар докѣментѣл, каре ар пѣтеа доведї, къ дѣ челелалте локѣрї але пѣтѣнтѣлї съсескѣ, нѣ с'аѣ афлат локѣиторї кѣнд аѣ венїт Сасїї орї кѣнд аѣ кѣ-

b) Supra m. l. d. privilegia l. r. Andrei d. n. an. MCCXI. Се поате ведеа ачест декретѣ дѣ „Archiv für die Kenntniss von Siebenbürgens Vorzeit und Gegenwart von J. K. Schuller. 1. Bnd. 2. Hft. S. 214—217.

e) Ibidem S. 218. — d) Ibid. S. 220—221.

пѣтат прївїлецирї? De фадѣ не есте де обште кѣпоскѣтѣл прївїлециѣ Andrean d. n. an. 1224, кѣпрїнсѣ дѣ дїпломат лѣї Карол де анѣл 1317. Дѣ ачест хрїсовѣ пѣнѣмаї нѣ се зїче къ пѣтѣнтѣл ар фї пѣстїї орї пѣдлокѣт, чї кїар дїн ел се веде, къ аѣ маї фостѣ локѣиторї афарѣ de Cacci. Ачест хрїсосѣ есте о хѣртїе, не каре аѣ дѣс'о дела Сївїїѣ графїї Сасїлор е). Черѣнд векїа лїбертате с'аѣ векїле дрептѣрї съ лїсе дѣтрѣаскѣ шї де кѣтрѣ Рїга Карол, пентрѣ Сасїї дела Сївїїѣ шї пентрѣ чеї че се дїнѣ де скаѣнѣл Сївїїѣлї f). Дѣ дѣсѣш хрїсовѣл, зїче апої Андреїѣ, къ лїбертатеа, адекѣ дрептѣрїле орї прївїлецирїле не каре леаѣ нїерѣт, ле дѣ дѣпої, дѣсѣ пѣмаї сѣнт кондїцїе, ка тот попорѣл дѣчепѣнд дела Варас пѣнѣ дѣ Боралт, къ пѣтѣнтѣл Секвїлор де „Севѣс“ шї кѣ пѣтѣнтѣл „Daraus“ съ фїе зп попор шї сѣнт зп жѣде, дѣчетѣнд челелалте комїтатѣрї — g). De аїчї се веде, къ се дѣ прївїлециѣл тѣтѣлор локѣиторїлор фѣрѣ деосевїре; шї дїн есченцїа ачеста нѣ фѣрѣ кѣвѣнтѣ се дѣкѣе, къ треѣѣ съ фї маї фост аколо локѣиторї афарѣ de Caci. De маї mare преѣ ар фї

e) „Exhibuerunt nobis quamdam cartam, tenorem, ut dixerunt, privilegii super libertate ipsorum confecti continentem“ — Priv. Andr. — f) „Pro tota Universitate Saxonum de Chybinio ac ad sedem Chybiniensem pertinentibus.“ — Ibid. g) Pristinam eis reddimus libertatem; ita tamen, ut Universus populus incipiens a Varas, usque in Boralt, cum terra Syculorum terra Sebus, et terra „Daraus“ unus sit populus et sub uno indice censeantur, omnibus comitatibus praeter Chybiniensem cessantibus etc. — Ibid.

съ нѣтъ, каре сѣят хотареле сказнѣлѣ Сивѣлѣ, каре се пѣмескѣ дн ачест хрисовѣ Андреан? Атѣт есте днведерат, къ привилециѣл ачеста нѣ се днтінде ма коло-нистѣи Тевтонѣ дн Цара Бѣрсеѣ: пентрѣ-къ — съ лѣсън къ аколо се ворвеште де сказнѣл Сивѣлѣ, — маѣ днтѣжѣ, дн алт привилециѣ Андреан дела анѣл 1211, прин каре се дѣ Цара Бѣрсеѣ кавалерѣлор Тевтонѣ, се пѣвѣ анѣмит хотарѣле Бѣрсеѣ шѣ нѣчѣ зн пѣме дн ачесте нѣ се кѣпринде дн привилециѣл Андреан дела анѣл 1224, прекѣт поате ведеа орѣ чѣне; ал доѣлеа, нѣчѣ къ се пѣтеа днтінде привилециѣл ма Цара Бѣрсеѣ, пентрѣ-къ токмаѣ дн анѣл ачеста 1224 се афла дѣкъ кавалерѣи Тевтонѣ стѣпѣнѣнд Цара Бѣрсеѣ, шѣ апоѣ дн врѣторѣл анѣ 1225 гонѣнд не кавалерѣи, а лѣат Рѣга Цара лор сѣнт аса стѣпѣнѣре шѣ нѣчѣ къ а маѣ даг'о кавалерѣлор h). De vnde дѣпѣ кѣт ам зѣсѣ шѣ маѣ сѣс, привилециѣрѣле Сасѣлор дн Бѣрсеа, тревѣе съ се днтемеѣеѣе не алте хрисоаве.

Нѣпѣмаѣ къ н'аѣ фост локѣрѣле ачесте кѣ тотѣл не днлокѣте шѣ нѣпѣмаѣ къ с'аѣ афлат Ромѣнѣи дн пѣтѣнтѣл Сасѣлор: чѣ дѣкъ Ромѣнѣи аѣ фост кѣ нѣтеле лор пропрѣтарѣ де пѣтѣнтѣ, 1. не лѣнгѣ Сасѣ, 2. днтре Сасѣ шѣ 3. днтрепѣнѣ къ Сасѣ.

1. Че се атѣнѣе де пѣнтѣл 1. авем довадѣ дн привилециѣл Андреан де анѣл 1222 кѣпрѣнсѣ дн декретѣл лѣѣ Рѣдолѣѣ дн анѣл 1280 — i). Дн ачеста се зѣче: „Item concessimus, quod nullum tributum

debeant persolvere (sc. Equites Teutonici), nec populi eorum, cum transierint per terram Siculoꝝrum aut per terram Blacorum“ саѣ „Ам днтѣдѣит, ка съ нѣ пѣтѣаскѣ (кавалерѣи) нѣчѣ о даждѣе саѣ вѣр, нѣчѣ по-поарѣле лор, кѣнд вор трече прин пѣ-тѣнтѣл Секѣлор орѣ прин пѣтѣнтѣл Ромѣнѣлор.“ Дн ачесте се веде, къ прекѣт аѣ фостѣ Секѣи пропрѣтарѣ шѣ ш'аѣ авѣт ал лор пѣтѣнт орѣ Цѣарѣ (terra), ашеа аѣ фост шѣ авѣт шѣ Ромѣнѣи пропрѣтѣтѣл саѣ мошѣле лор; шѣ къ ачест пѣтѣнт саѣ ачестѣ Царѣ (terra) нѣ есте декѣт Цара Фѣгѣранѣлѣ, нѣ не пѣ-тем дндоѣ: пентрѣ-къ авѣнд Цара Бѣрсеѣ дн Ардеал хотарѣ Карпаѣи, пѣтѣнтѣл Секѣлор шѣ пѣтѣнтѣл Фѣгѣранѣлѣ, кавалерѣи дн Бѣрсеа трекѣнд афарѣ де пѣ-тѣнтѣл Секѣлор шѣ прин ал Ромѣнѣлор, пентрѣ ачест дн врѣтѣ рѣтѣне пѣмаѣ Фѣ-гѣранѣл кѣ цѣнтѣл сѣѣ. —

Кѣтъ днтінде ре ва фѣ авѣт ачест пѣ-тѣнт, нѣ сѣнтѣе; дар къ ва фѣ фост тот пѣтѣнтѣл дн Олтѣ пѣнѣ дн Бѣрсеа, аста се веде дн декретѣл лѣѣ Бѣла IV. дн анѣл 1247, дн каре Рѣга зѣче, къ пѣтѣнтѣл дѣнколо де Олтѣ шѣ кнезатѣл Воѣводѣлѣ Лион (ачест пѣме шѣ астѣзѣ е днтре Ромѣнѣи) дн ласѣ сѣл моштенеаскѣ Ромѣнѣи, дѣпѣ кѣт л'аѣ стѣпѣнт шѣ пѣнѣ а-тѣнчѣ. к.) Маѣ къ пѣтѣнтѣл дѣпѣ хрисо-вел ачеста с'ар пѣтеа днтінде шѣ маѣ а-фарѣ не лѣнгѣ Олт.

2. Че се атѣнѣе де челалалт пѣнтѣ,

h) Ачестѣ днтѣнтѣре се поате ведеа — днтре алѣи — дн „Archiv für die Kenntniss von Siebenbürgen“ etc. — S. 187—202.

i) Ibidem S. 223—228.

k) Клайн ма „Engel's Geschichte der Walachei.“ S. 93. — Тотѣ де ачѣ се веде днтрѣн дн-скрѣсѣ, къ фамилия де Нерѣ домѣеа ачѣ дн-къ челалалт анѣл 1185. — Ibidem S. 92.

Бенкео дн Трансилваніа са проѣче зп хрисовѣ ая лѣи Бела IV. unde se zice „пѣтѣнтѣя Zek . . . днтре пѣтѣнтѣріле Ромѣнілор де Кірц, Сасілор де Варассѣ, ші пѣтѣнтѣріле Секѣилор де Себѣс — ашезат.“ 1). Unde ва фі пост ачест пѣтѣнт, есте фоарте греѣ де хотѣрѣт. Крїтїчїи Сасї дн пѣтѣ ші пе ачеста дн пѣтѣнтѣя Фѣгѣрашѣлѣ ші тѣ шї днделегѣ тот пѣтѣнтѣя Ромѣнілор днсеппат де пої сѣнт пѣтерѣя 1., алдїи пѣтѣаї о парте, ші апѣмїт ача парте пе каре дн пѣтѣнтѣя Ромѣнілор (дн каре?) Piga Andreїѣ ла апѣл 1222 а дат'о Аватїеї саѣ егѣменїеї де Керц. — Днсеѣ дн челе де сѣнт пѣтерѣя 1. zїсе, се vede, кѣ днтре пѣтѣнтѣя Ромѣнілор ші Цара Бѣрсеї пѣ маї е алт пѣтѣнт ші тотѣшї тѣре вѣе сѣ фїе пѣтѣнтѣя „Zek“ днтре ачесте. Апої тот ачел Бела ал IV. ла апѣл 1247 вѣтм ам вѣзѣт, дѣ пѣтѣнтѣя де „днколо де Олт“ орї зїкѣнд ка дн Брашовѣ „днко аче де Олт“ Воївозілор Ромѣні, фѣрѣ ал хотѣрѣ кѣ вреѣн пѣте деосевїт: ші іарѣшї дн прївїлеціѣя Андреан маї сѣс чїтат тот дн ачел апѣ 1222 кѣнд с'а дат о парте дн пѣтѣнтѣя Ромѣнілор егѣменїеї де „Керц,“ се пѣтѣште пропрїетатея саѣ мошїа Ромѣнілор фѣрѣ врео тѣрѣцінїре: „пѣтѣнтѣя Ромѣнілор“ саѣ Цара (terra) Ромѣнілор.“ Ашеа дар прїн „пѣтѣнтѣріле Ромѣнілор де Керц,“ нїчї днтр'ѣн кїпѣ пѣ се поате днделече тот пѣтѣнтѣя Фѣгѣрашѣлѣ днтре Карпаді, Цара Бѣрсеї ші Олтѣ.

Дар пѣ се поате днделече нїчї тѣкар о парте дн пѣтѣнтѣя Фѣгѣрашѣлѣ ші апѣмїт пѣ се поате днделече партеа датѣ егѣменїеї де Керцѣ. Нѣ се поате днделече аїчї парте; пѣнтрѣ-кѣ кѣтм ам зїсѣ Бела IV. дѣ Воївозілор Ромѣні пѣтѣнтѣя днколо де Олт дѣпѣ кѣтм л'аѣ авѣт пѣрѣ акѣт ші кѣ л'аѣ авѣт еї фѣрѣ тѣрѣцінїре, адекѣ „тот“ ам вѣзѣт іарѣшї маї сѣс дн прївїлеціѣя де апѣл 1222. — Шї пѣ се поате днделече нїчї партеа пѣтѣнтѣя ромѣнескѣ дат егѣменїеї де Керцѣ; пѣнтрѣ-кѣ ачестѣ данїе с'а фѣкѣт ла апѣл 1222 ші пѣтѣнтѣя де Кірцѣ ка пѣтѣнт ал Ромѣнілор се номенїште аїчї дн хрисовѣя лѣи Бела IV. ші апѣмїт дѣпѣ днтроарчереа Татарѣлор дн Ардеал, — ашеа дар кѣ пѣлт маї тѣрзїѣ де данїа фѣкѣтѣ; прїн вѣтаре, де време че се зїче тот пѣтѣнтѣя ал Ромѣнілор, пѣ поате фї мошїа егѣменїеї де „Керц.“ *)

Токмаї фїнд афарѣ де тоатѣ дндоїа-ла, кѣ егѣменїа де „Керц“ есте дн пѣтѣнтѣя Фѣгѣрашѣлѣ, днкѣ пѣ вѣреазѣ, кѣ пѣтѣнтѣя дѣрѣїт еї днтр'ал Ромѣнілор, ар фї дн пѣтѣнтѣя днкісѣ де тѣнцї, Олт ші Цара Бѣрсеї. Пѣнтрѣ-кѣ маї днтѣїѣ, пѣ есте штїїт сїгѣр, дакѣ пѣтѣнтѣя Ромѣнілор дн днѣтѣя Фѣгѣрашѣлѣ орї дакѣ днѣтѣя Фѣгѣрашѣлѣ п'а тѣрѣкѣт ші пѣсте Олтѣ, чел пѣзїнїѣ спре

1) Terram Zék . . . inter terras Olahorum de Kirtz, Saxonum de Barassu et terras Siculorum de Sebus, existentem. —

*) Советескѣ кѣ есте де прїкосѣ а маї днсеппа ачї, кѣ дн хрисоавеле ачесте орї unde vine espresia пѣтѣнтѣя саѣ Цара кѣтѣрора с. п. пѣтѣнтѣя саѣ Цара (terra) Ромѣнілор, Секѣилор, Сасїлор, днсеппеазѣ мошїеа саѣ пропрїетатея лор.

тіазъ поапте. Ал доілеа къ егъменіа де Керц а пѣтѣт авеа мошіі афаръ де хотаръле ачі пѣміте, се веде де аколо, къ егъменѣл ачестеі тѣлѣстірі, се жѣдекъ дн апѣл 1559 днапнтеа декапѣлѣі Ніколае дела Сівііѣ къ плевеа саѣ попорѣл дн „Сѣкъдате“ (de Zektat) пентрѣ о вѣкатъ де пѣтѣнт, пе каре егъменѣл де „Керц“ дн претіндеа пентрѣ сіне дн пѣтѣнтѣл сатѣлѣі „Сѣкъдате.“ Кіар дн прігоніреа ачеаста фѣкѣтѣ днапнтеа декапѣлѣі дн Сівііѣ с'ар пѣтеа днкеа, пѣ токмаі фѣрѣ кѣвѣнт, къ егъменіа ачеаста а фост ші еа дн скавѣл Сівііѣлѣі; къ тоате къ ші пѣтмаі пентрѣ Сѣкъдате се пѣтеа днфѣдіша аколо. — Бенкео днкѣ се веде а днтінде пѣтѣнтѣл де „Кірд“ ал Ромѣнілор песте Олтѣ спре тіазъ поапте. Дпсѣ поаз пе есте дестѣл атѣт, къ пѣтѣнтѣл ор пѣтѣнтѣріле (terrae) Ромѣнілор де „Кірд“ пѣ поате орі пѣ потѣ фі ачела че с'аѣ дат егъменіеі де Керцѣ; де ѣнде ші ѣртеазъ — сокотінд тоате челе маі сѣс зісе, — къ пѣ се поате кѣтѣ дн днпѣтѣл Фѣгѣрашѣл днтре Мѣнді, Олтѣ ші Бѣрса. Треѣеште дар ачест пѣтѣнт пѣс песте Олтѣ спре тіазъ поапте, ші къ днтіндеа кѣтрѣ апѣс дн скавѣл Сівііѣлѣі. Атѣнчі с'ар потрїві ші локѣл дн днплота лѣі Бела, локѣл „Зек“ днтре пѣтѣнтѣл Ромѣнілор, Секзілор ші Сасілор де „Барассѣ“ (Брашовѣ, орі Бѣрса?). — Домѣл Бенігні днкѣ пѣне астѣлі пѣтѣнтѣл „Кірд“ дн скавѣл Сівііѣлѣі. м) — Дпсѣѣршіт сѣ пѣ вітѣм, къ прінціі

м) „J. H. Benigni's“ Handbuch der Statistik und Geographie des Grossfürstenthums Siebenbürgen. III. Heft. S. 147.

Цѣреі ромѣнешті, прекѣт аратѣ хрісоавеле орі днпломеле лор, пѣлѣ дн веакѣ ал XV. (с. п. Мірчеа чел таре) с'аѣ пѣміт „Домні аі Фѣгѣрашѣлѣі ші аі Омлашѣлѣі;“ ші ачеаста кіар пе времеа, кѣнд ера дн аліандѣ къ Рїціі Ынгаріеі, фѣрѣ ка сѣї днфѣрѣнте чїнева пентрѣ ачеаста. Апоі Омлашѣл (Hamlesch) есте дн скавѣл Сівііѣлѣі.

(Ва ѣрма.)

Е Л Е Ц І Е.

Компѣсѣ де D. M. логотѣт ші кавалерїѣ Маврокордат ла днпреціѣрареа дімісіеі прѣсѣпіндіѣлѣі мітрополїт ал Молдавіеі Beniamin Костакї, траѣсѣ де пе орїгіналѣл греческ.

О кѣт' агопіе астѣлі! О че пѣлпѣерї вѣкѣрѣрї! Пѣ а Молдавеі пент діспїкѣ къ атарѣ сѣспїлѣрї! О дімісіе ч' ещї плїнѣ де фаталїче ѣртѣрї!

Ініміле поастрѣ 'пѣпѣсаі къ дѣрерї фѣр' тѣнѣгѣерї. Кѣт перѣѣрѣт фѣр' пѣдежде пе ал пострѣ ѣнпѣстор,

Пре варѣтѣл зік віртѣдеі чел де віне фѣлѣтор?

Пре Пѣрїнтеле ачела, а кѣі ѣраде кѣвіоасе

К' алт Сїмеон пе прїмірѣ къ сімпїрї евлавїоасе.

Репѣскѣндѣне дн апѣ ші дн дѣхѣл евангелїн,

Ш' алѣтѣндѣне ал крѣдїндеі вінтѣл чел череск ангелїк.

Кѣ але лѣі протерїмі сѣпїте, чїс' де тоді тѣрѣрїсіте,

Нї арата-а тѣнтѣрїеі калеа пѣшїнд. днапнте;

Кѣт весерїка Молдовеі 'н адѣк долїе 'пѣракатѣ

Дѣ ал еї міре архїереѣл вѣдѣвѣ акѣт ласатѣ.

Ла алтар днцѣнснкі клерѣл дн а інітеі едровїре

Челѣі прѣ 'палт рѣці днпалѣ ші дн чер мїлостївїре,

К' аѣ перѣст аса подоавѣ пре ал сѣѣ Іерофант,

Каре догмеле 'пѣвїдїндѣл дн мїстїерїі л'аѣ пѣлѣат.

Оїле кѣвѣнтѣтоаре рѣтѣчїнде фѣр' пѣстор

Пѣлпг къ вѣдѣвелѣ орфанїі, чѣ аѣ рѣмас фѣр' а

дїстор.

Нъ щимъ кѣтъ ва щинѣ епока дупърѣдїи ши
ачестора днтре попорѣл пострѣ атѣтъ де
скимъбѣтор; саѣ маї бине нѣ щимъ кѣдї ані
тревѣск днкъ Молдовеї пѣпъ ла врѣста
статорнїчіеї, пентрѣ ка съ нѣ пе тот мо-
мідем. *Narrateur identique.*

Ф И Л О М И Л А . *)

Филомила кѣптъ 'н вале
Прїп дѣтѣравѣ преа дзіос,
Драг' азї кѣ кѣтъ жале,
Плѣнце гласї дѣрерос.

Еа съ vede кѣ івѣще,
Ка орї каре мѣрїтор;
Сїмте, кеатъ ши дорѣще
Не івѣтї содїор.

Сїзне к'а лї депѣртаре
Пентрѣ еа есте зи кїп;
Де 'нфодатаї сѣпїнаре
Кодрѣл, крѣпгѣл есте пїп.

Щемо щемо ши охтеазъ,
Шї рѣщете валеа 'н жос
Де дѣрерї, съ 'нсенїнеазъ
Ал меѣ пент вїжелїос.

О тѣ драгъ пѣсѣрїкъ
Тѣ сїмї, снѣ кѣ щї івї.
Гласѣ тѣѣ інїм' ардїкъ
Шї дѣ окї а те прївї.

Тѣ прїп тѣнѣраді кѣнтаре
Снѣ кѣ онѣл ачі жос,
Фѣр' а драгостї 'нфокаре,
Е пѣстїѣ, е тїкълос.

Арїпатъ кѣпѣтреаѣ
Кѣтъ де мѣлте пе ворѣщї;

Кѣтъ де мѣлтъ кѣпѣтреаѣ
Ферїчіреа зѣгрѣвѣдї.

Асѣел драгъ дупрѣзпѣ
Бпїнд фок кѣ фок, вом фї
Ферїче шї 'н вое вѣпъ
Тот кѣрѣл кѣтъ вом трї.

Депѣртаді де зрѣчївѣнеа,
А лѣмїї, де вїкленїї,
Нѣ вом веа амѣрѣчївѣнеа
Че адапъ нѣ чеї вїї.

Чи дн лїнїще, тѣчере,
Шї пої кѣпѣтѣл вом тона
Че снѣрѣнд грїкї ши дѣрере
Тот атор ва рѣсѣпа. *Пїтар X. Ioanide.*

Де статїстїкѣ.

Датѣрї статїстїче кѣм сѣпїт ачестеа ачі
днсемпате дїн Франца, ар доведї фоарте
мѣлтъ ши пентрѣ алте статѣрї. — Сѣпїт Лѣ-
довїк ал 16леа днпїнїтеа револѣдїеї сѣмта
тоталъ а тѣтѣлор вїрѣрїлор (контрївѣдїеї)
дн Франца нѣ тречеа песте 450 мїліоане
де франчі пе ап, карїї днсѣ нѣ преа се дн-
торчеа спре сконѣрї тот вѣне, де аїчі пе-
тѣрїчїпїтеле даторїї; дндатѣ дѣпѣ револѣ-
дїе контрївѣдїа се зрѣкъ ла 650 мїл., кон-
вентѣл націонал аѣ редѣс'о ла 380, дар дї-
ректорїѣл аѣ мѣлїтї'о ла 500, іар консѣлїї
пѣпъ ла 600 мїліоане. Ла днчепѣтѣл дн-
пѣрѣдїеї лї Наполеон контрївѣдїа ера 700,
іар пе времѣа челор 131. Департаментѣ ла
1100 мїл. де франчі; рѣстазрѣдїа чеа днп-
тїе аѣ редѣс'о ла 870 ши адоа домнїе а лї
Наполеон (чеа де 100 зїле) аѣ сѣтї'о ла
1000 мїл. Кѣ днтоарчереа лї Лѣдовїк ал
18леа днпїнїтѣ с'аѣ ашезат де 950, іар дн-
пїнїтеа револѣдїеї дн Івліе (1830) фѣсесе
апроане де 1000 ши де атѣпчі днкоаче кон-
трївѣдїа се скїмѣбѣ днтре 11 ши 13 сѣте де
мїліоане франчі.

*) Датѣ маї днтїї дн Кѣрїерѣл де амѣсесексе.